

Batalia din Ardeni

CUPRINS

1. Introducere
2. Armamentul
 - 2.1. Wehrmacht
 - 2.2. Aliati
3. Comandantii
4. Planul ofensivei
5. Sangele Ardenilor
6. Cauzele infrangerii germane

1. INTRODUCERE

In toamna lui 1944, trupele germane se confruntau cu o situatie disperata. Luptand pe un front intins pe mii de km. si aflandu-se in razboi cu aproape toate statele lumii, Wehrmachtul era obligat la o defensiva continua, incepand cu 1943. Kriegsmarine si Luftwaffe erau complet infrante iar armata de uscat suferea infrangeri pe toate fronturile. Nefiind in stare sa obtina victorii defensive ca la Stalingrad ori Kursk, strategii germani apeleaza la ultima solutie : ofensiva. Avand inca in memorie rasonatoarele victorii din 1939-1940, Hitler joaca ultima carte pe mana blitzkrieg-ului, tactica preferata a masinii de razboi germane.

Ultima ofensiva se soldase cu marea infrangere de la Kursk-Orel-Belgorod, infrangere prin care Wehrmacht-ul cedase definitiv initiativa pe frontul de est. Coplesite numeric atat la vest cat si la est, armatele germane nu pareau a mai fi capabile de o ofensiva de amploare. Factorul surpriza avea sa fie una din principalele caracteristici ale bataliei din Ardeni.

Decizia ofensivei a fost luata de Hitler la 26 septembrie 1944. Intr-o discutie cu Jodl, acesta spune : "Situatia noastra este disperata. Nu avem nimic de castigat ramanand in defensiva." Planul Fuhrerului prevede o ofensiva ca in '40, cu trecerea Meusei intre Namur si Liege si apoi o actiune spre nord, pana la Bruxelles si Anvers. Tinta finala era deci portul Anvers, vital pentru aprovizionarea aliata.

La jumatatea lui octombrie, Hitler ii convoaca pe comandantii frontului de vest, maresalii Von Rundstedt si Model, pe care-i pune la curent cu planurile ofensivei. Desi acestia se pronunta categoric impotriva actiunii, aratand ca nu dispun de aviatie si ca trupele disponibile nu ajung nici macar pentru o ofensiva limitata, nu mai este nimic de facut : Hitler luase decizia. Ofensiva va incepe pe 15/16 decembrie si va fi declansata de Grupul de Armate B. Comanda generala a operatiunii este incredintata maresalului von Rundstedt.

2.ARMAMENTUL

2.1) Wehrmacht

Infanteria – Dupa '43, calitatea infanteriei germane avea sa scada serios, armatele decimate nu mai pot fi inlocuite cu contingente de aceeasi valoare, asa ca Inaltul Comandament German este silit sa recurga la recrutari masive, luand astfel nastere Diviziile de Volksgreadieri. Aceste divizii mediocru echipate si prost instruite vor forma grosul infanteriei germane in batalia din Ardeni. Restul infanteriei este intr-adevar de elita : trupe veterane echipate cu arme noi cum ar fi mitraliera MG-42 si arma antitanc Faustpatronen. Oricum, in ansamblu, infanteria germana este inferioara celei aliate.

Artileria – Artileria de care dispuneau germanii era putin numeroasa insa redutabila. Pe langa tunurile “clasice” de 105, 150 si 170 mm, Wehrmachtul mai avea si tunuri de asalt mobile cum ar fi Hummel, Wespe sau SIG 38M. Acestea erau tunuri de 105 sau 150 mm montate pe sasiul tancurilor mai vechi. Aceasta ducea la o arma teribila, care pe langa putere de foc si blindaj, dispunea si de o excelenta mobilitate, ideala pentru ofensiva.

Tancurile – Tancurile erau punctul forte al armatei germane. Nici un tanc aliat nu se putea masura cu puternicele Tiger 2, Panther G sau cu antitancul JagdTiger. Pe langa acestea, nemtii aveau in dotare si modele mai vechi ca P IVH, Panther A, Panther D, Tiger I sau antitancurile Elephant, Nashorn, Hertzner, JagdPanther, toate redutabile. Bine organizate si echipate, diviziile germane de “Panzer” reprezentau o remarcabila forta de soc.

Aviati – Luftwaffe fusese practic eliminata de pe cer odata cu debarcarea din Normandia. Totusi, toate fortele ei vor fi concentrate in aceasta batalie decisiva. Oricum, net inferioara numeric, aviati germana nu putea spera sa sprijine ofensiva terestra prin bombardamente. Avioanele germane aveau sa incerce ca macar sa-si protejeze propriile trupe de bombardamentele inamice.

2.2) Aliati

Infanterie – Numeroasa si foarte bine inarmata si aprovizionata, infanteria aliata suferea numai printr-o oarecare lipsa de experienta. Totusi, infanteria avea sa fie cea mai importanta arma a aliatilor in aceasta faimoasa batalie.

Artileria – Aliatii aveau tunuri de 105 si 155 mm, la fel ca germanii. De calibru mai mic decat cea germana, artileria aliata era in schimb mult mai numeroasa.

Tancurile – Tancurile erau marea problema a armatei aliate. Nici un tanc englez sau american, in special modelul principal Sherman III, nu putea invinge intr-o confruntare directa cu tancurile germane. In zona Ardenilor existau chiar tancuri complet depasite, cum ar fi Stuart sau Churchill II. Numai tancul britaic Firefly, dispunand de un tun puternic insa insuficient blindat, se putea opune cu oarecare succes Panzerelor.

Aviati – Aviati aliata era cea mai eficace arma a acestora. Avioanele engleze Spitfire XIV, Hurricane VI, Mosquito IV, Typhoon sau cele americane P47 Thunderbolt, P38 Lightning, P51 Mustang, B17 FF, B24 Marauder, B29 SFF reprezentau o forta in stare sa schimbe soarta unei batalii. Atacand in grupuri mari si dispunand de cantitati enorme de munitie, aviati aliata avea doua roluri : tactic si strategic.

Rolul tactic : distrugere de tancuri, tunuri, etc

Rolul strategic : dezorganizarea spatelui frontului inamic (trenuri, depozite de munitii, uzine, drumuri, poduri, gari)

3. COMANDANTII

Karl Rudolf Gerd von Rundstedt, nascut in 1875, a fost unul dintre cei mai importanti comandanti germani in al II-lea razboi mondial. Membru al unei vechi familii aristocratice prusace, ofiter de stat major in primul razboi mondial, von Rundstedt avea 69 de ani. Vazuse totul, cunoscuse totul, trecuse prin toate furtunile. Comandant in 1932 al corpului de armata care ocupa Berlinul, asistase pasiv la ascensiunea lui Hitler : politica nu este treaba militarilor. In 1938 se opune invadarii Cehoslovaciei si indepartarii unor generali capabili, fiind trecut in rezerva. In 1939 este rechemat si comanda o parte din armatele care invadeaza Polonia. In mai 1940, trupele conduse de el rup frontul la Sedan, provocand Frantei cea mai mare infrangere din istoria sa. Un an mai tarziu ajunge pana la Rostov in fruntea Grupului de Armate Sud, moment in care ii propune lui Hitler o retragere strategica datorata apropierii iernii. Ca rezultat, este din nou trecut in rezerva. Rechemat pentru a doua oara in martie 1942 este numit comandant al frontului de Vest. In iunie 1944 este din nou inlaturat pentru ca isi exprimase neincrederea in victoria finala a Germaniei. Peste cateva luni, Hitler realizeaza greseala facuta si il numeste din nou comandant in Vest. Von Rundstedt, cel mai capabil strateg german (alaturi de Erich Von Manstein si Erwin Rommel) este cel care va comanda ofensiva din Ardeni.

Walter Model a fost al doilea comandant german al ofensivei. Scurt, indesat, cu alura de bulldog, nazist incoruptibil, Model este unul dintre preferatii lui Hitler. Indraznet si grabit in ofensiva, fara sa tina seama de pierderi, Model era omul potrivit pentru blitzkrieg, desi incapacitatea sa organizatorica si logistica devenise legendara. La inceput general de divizie, apoi comandant de armata, Model fusese numit in final maresal al unui grup de armate in est. Luase parte la multe batalii importante, inclusiv infrangerea de la Kursk. In 1944 opreste pe Vistula marea ofensiva de vara a rusilor. Numit la 31 iunie comandant in vest, va lua parte la Batalia din Ardeni ca sef al Grupului de armate B.

Dwight David Eisenhower, nascut in 1890, a fost principalul comandant aliat in timpul razboiului. A luat parte la primul razboi mondial, organizand prima unitate americana de tancuri. Desi in 1941 se gandea serios sa se retraga din armata pentru o alta meserie, ascensiunea sa va fi uluitoare. In iulie 1942 este numit la comanda trupelor aliate care debarca in Africa de Nord (operatiunea Torch). Succesul obtinut il promoveaza in functia de Comandant Suprem al trupelor aliate (decembrie 1943), functie in care va ramane pana la sfarsitul razboiului. Excelent organizator, Eisenhower era insa un strateg foarte slab, de aceea nu a comandat niciodata in mod efectiv trupele americane. A coordonat fortetele aliate si in Ardeni.

George Patton. General american, asemanator in toate privintele cu Walter Model. Deviza sa era : "Trebuie sa atacam si sa atacam pana la epuizare, si apoi sa atacam din nou." Foarte impulsiv si hotarat, Patton a comandat toate ofensivele blindate americane, inclusiv pe cea care a dus la respingerea ofensivei din Ardeni.

Nelson Omar Bradley. General american, colaborator apropiat al lui Eisenhower, l-a urmat peste tot pe acesta. In 1944 este numit comandant general al trupelor americane din Europa. A coordonat armatele din Ardeni pe toata durata bataliei.

4. PLANUL OFENSIVEI

Planurile germane prevedeau ca ofensiva sa se declanseze pe 16 decembrie. Grupul de armate B al lui Model, format din Armata a 6-a Panzer SS a lui Sepp Dietrich, Armata a 5-a Panzer a lui Manteuffel si Armata a 7-a infanterie (Von Brandemburger), in total 29 divizii, din care 12 blindate (Eisenhower citeaza 24 divizii din care 10 blindate), se va confrunta cu 8 divizii (1 blindata) conduse de Bradley. Alte doua operatiuni sunt organizate in sprijinul ofensivei : un desant aerian (1200 parasutisti sub comanda Lt-col Von der Heydte) si o infiltrare in spatele liniilor inamice cu scopul de a ocupa 3 poduri peste Meuse (Brigada 150 blindate a lui Otto Skorzeny). Obiectivul lui Manteuffel – Anvers. Obiectivul lui Dietrich – Liege. Obiectiv general – distrugerea unei treimi din diviziile aliate din vest.

5. SANGELE ARDENILOR

Marea padure a Ardenilor este una dintre cele mai misterioase din lume. Ea acopera un platou intins taiat de vai si torente si presarat cu rape. Putinele sate sunt mici si insirate pe varfurile colinelor. Drumurile sunt proaste si aproape impracticabile iarna. Pare a fi cel mai prost loc pentru declansarea unei ofensive motorizate.

In noaptea dintre 15-16 dec. 1944, putinii locuitori ai satelor din Ardeni aud zgomotul infundat al unor formatii de avioane care zburau incet de la est la vest. De data asta nu era insa vorba de bombardiere americane ci de avioane germane, din cele care transportau parasutisti. La 5.30 dimineata, pe ceata si fara proiectoare, Model ataca pe un front de 140 km. Tancurile grele trec liniile americane in timp ce mii de tunuri pulverizeaza spatele frontului. Operatiunea “Wacht am Rhein” (Straja la Rin) fusese declansata.

Pentru inceput, inaintarea este destul de lenta. Dietrich si Manteuffel nu-si ating la timp obiectivele fixate. Parasutistii germani sunt lansati gresit, nu se pot regrupa si sunt capturati fara lupta. Totusi in unele zone se obtin succese insemnate. Pe 19 decembrie divizia 101 parasutisti este incercuita la Bastogne. Divizia 1 Panzer SS ajunge la 40 km de Liege. La 21 decembrie sunt cucerite Saint-Vith, Saint-Hubert, Libramont si Rochefort. Bastogne rezista cu incapatanare, in schimb germanii inainteza in toate directiile. Vremea proasta ii lipseste pe americani de puternica lor aviatie. Pe 22 decembrie un tanc german din varful avangardei ajunge la Dinant, atingand fluviul Meuse. Va fi singurul. Pentru moment, in ciuda puternicelor atacuri germane in zona Malmédy-Stavelot si asupra orasului Bastogne, frontul se stabilizeaza.

Intr-adevar, strategii aliatii isi revenisera in sfarsit din socul surprizei. Desi in “Cruciada in Europa”, Eisenhower incearca sa ne convinga ca lucrurile au stat altfel, la un moment dat recunoaste : “Ar fi stupid si fals sa pretind ca prima saptamana a ofensivei din Ardeni nu ar fi provocat o stare de tensiune si ingrijorare in randul fortelor aliate, la toate treptele ierarhice.” Maresalul sovietic Jukov intareste aceasta afirmatie in memoriile sale : “Din zgarcitele lor relatari rezulta totusi ca lovitura executata de trupele germane in Ardeni a constituit o surpriza pentru statul major al Inaltului Comandament Aliat si pentru comandamentul Grupului 12 de armate al generalului Bradley.” La 22 decembrie, data la care tancurile germane se opresc din lipsa de combustibil, aliatii au reusit sa aduca suficiente intariri pentru a prelua superioritatea numerica.

In dimineata zilei de 23 decembrie, Von Rundstedt primeste stirea ca cerul se inseninase pe toata lungimea frontului si ca mii de avioane aliate se afla deja in aer. Drumuri, poduri si convoaie de aprovizionare sunt distruse. Totul este pierdut. Combustibilul nu va ajunge niciodata la tancuri. A doua zi, multi comandanti germani care credeau ca merg spre victorie primesc in locul cisternelor cu benzina ordinul stupefiant de a distruge vehiculele ramase fara carburant si de a incepe retragerea in grupuri spre est. In acest timp, aliatii ataca.

Corpul 3 blindat american condus de Patton este primul care declanseaza contraofensiva si, pe 26 dec., ajunge la Bastogne si rupe incercuirea germana. Diviziile Wermacht-ului se retrag lent pe toata lungimea frontului, macinate de bombardamente aeriene. Vanatoarea germana nu reactioneaza.

Totusi, in dimineata de 1 ianuarie 1945, Luftwaffe incearca marea lovitura, concomitent cu o diversiune terestra in Alsacia (atacul a 8 divizii spre Strasbourg). In zori 1035 de aparate germane de vanatoare ataca 27 de aerodroame aliate. Aliatii pierd cca. 800 de avioane, nemtii in jur de 300, insa Luftwaffe si-a consumat tot combustibilul in aceasta actiune si nu va putea specula victoria obtinuta.

Cat despre operatiunea speciala a lui Skorzeny, aceasta nu va mai fi pusa in aplicare. Cateva batalioane de nemti deghizati in americani patrund in spatele liniilor inamice cu scopul de a captura intacte podurile de peste Meuse. Cum insa nemtii nu vor ajunge niciodata la fluviu, oamenii lui Skorzeny se vor multumi cu mici diversiuni : taierea cablurilor telefonice, sabotaje, plantarea unor indicatoare gresite, dezinformarea inamicului. Efectul va fi mai mult psihologic (multi americani autentici sunt aruncati in puscarie crezandu-se ca sunt nemti deghizati).

La 30 ianuarie 1945, dupa o retragere lenta si costisitoare pentru ambele parti, trupele germane revin pe pozitiiile de plecare. Ofensiva din Ardeni se incheie cu un esec. Hitler a pierdut ultima carte castigatoare.

6. CAUZELE INFRANGERII GERMANE

Printre cauzele infrangerii germane se numara :

- proasta aprovizionare cu combustibil si munitii
- moralul scazut al trupelor
- activitatea aviatiei aliate
- incapacitatea unor comandanti (de exemplu generalul Von Bayerlein, cel care a condus asediul orasului Bastogne)